

نقش آموزش دانشگاهی در افزایش توانمندی های کارآفرینی دانشجویان دختر: مورد

دانشکده کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا

آمنه اسمعیلی^{۱*}، مهرانگیز رادمهر^۲

^۱ کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه بوعلی، ^۲ کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه بوعلی

چکیده

تحقیق حاضر با هدف بررسی نقش آموزش دانشگاهی در افزایش توانمندی های کارآفرینی دانشجویان دختر دانشکده کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا همدان و به صورت پیمایشی انجام گرفته است. نمونه آماری این تحقیق را تعداد ۱۲۵ نفر از دانشجویان دختر رشته های کشاورزی سال سوم و چهارم کارشناسی تشکیل دادند. برای جمع آوری اطلاعات، از ابزار پرسشنامه و برای انتخاب نمونه از روش نمونه گیری تصادفی استفاده شد. ضریب آلفای کرونباخ به منظور تشخیص پایایی پرسشنامه ۰.۹۷ محاسبه گردید. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات، از دو روش آمار توصیفی و تحلیلی استفاده شد. نتایج حاصل از این تحقیق نشان می دهد که بین سن و معدل با توانمندی های کارآفرینی دانشجویان هیچ رابطه ای وجود ندارد و بین توانمندی های قبل و بعد از دانشگاه ها تفاوت معنی داری وجود دارد به این صورت که آموزش های دانشگاهی تاثیر مثبتی بر روی توانمندی های کارآفرینی داشته است، همچنین بین پاسخ های دانشجویان گرایش های مختلف قبل از ورود به دانشگاه تفاوت وجود داشت و بعد از گذراندن تحصیلات دانشگاهی تفاوت معنی داری وجود نداشت.

واژه های کلیدی: ویژگی ها و توانمندی های کارآفرینی، آموزش دانشگاهی، دانشجویان دختر دانشکده کشاورزی

مقدمه

مهمترین عامل توسعه در هر جامعه ای عامل انسانی می باشد و برای نیل به توسعه پایدار و متوازن، تربیت نیروی متخصص، کارآمد و مورد نیاز بخش های مختلف جامعه در نهادهای آموزشی به عنوان یک اصل اساسی و ضروری مطرح است. کشاورزی نیز یکی از بخش های مهم تولیدی و اقتصادی در برنامه های توسعه به شمار می آید که از نقش و اهمیت بسزایی برخوردار است. نیاز روز افزون به مواد غذایی و محدود شدن امکانات تولید، ضرورت توسعه کشاورزی و بکارگیری فناوری های جدید و موثرتر را ایجاب می کند و این موضوع با کسب دانش و بهبود و تقویت مهارت ها و توانمندی های منابع انسانی این بخش امکان پذیر خواهد بود. در این راه نظام آموزشی کشور بطور عام و آموزش کشاورزی بطور اخص، ساز و کار اصلی را به عهده دارند (خسروی پور و همکاران، ۸۶). بحران بیکاری به عنوان یک معضل، تمام جنبه های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی یک جامعه را به شدت تحت تأثیر قرار می دهد و گاهی اثرات غیرقابل جبرانی بر جای می گذارد. گرچه علل و نیز راه حل و درمان این معضل برای ما به روشنی مشخص نیست، اما مشکلات اقتصادی و در صدر آن بیکاری، نقش مهمی در ایجاد و افزایش سایر معضلات دارد. حل این مشکل، سیاست گزاران غالب کشورها را با چالش های بزرگی روبه رو کرده است؛ به گونه ای که می توان گفت ثبات و زوال برخی از دولت ها در گرو حل بحران بیکاری می باشد (صالحی و برادران، ۱۳۸۵).

رشد چشمگیر کمی آموزش عالی و رسالت صرفاً آموزشی دانشگاه ها از یک طرف و بی توجهی به ارتقای اندیشه ی نوآورانه و کارآفرینانه در دانشجو یان موجب شده است تابخش قابل توجهی از بیکاران و متقاضیان کار در کشور ما از مدارج و مدارک دانشگاهی برخوردار باشند (حسینی لرگانی و دیگران، ۱۳۸۷). کارآفرینی تأثیر مستقیمی بر توسعه اقتصادی و اجتماعی مردم دارد. هرچه یک جامعه بیشتر در فعالیتهای کارآفرینی شرکت کند، سریعتر به توسعه اقتصادی و اجتماعی دست می یابد. جوامع امروزی به افرادی نیاز دارند که مصمم به کسب موفقیت باشند و قادر به تبدیل رؤیا به حقیقت بوده، دارای روحیه استقلال طلبانه برای کاوش موقعیتهای جدید باشند. اگر به تأثیرات اقتصادی و اجتماعی کارآفرینی توجه شود نقش متخصصان و دانش آموختگان در توسعه جامعه روشن خواهد شد دانش آموختگان به نیازهای مختلف جامعه پاسخ می دهند. زمانی که بسیاری از اعضای یک جامعه کارآفرینی را به عنوان شغل بپذیرند، آن جامعه به سرعت رشد می کند؛ به طوری که کارآفرینی موجب اشتغال جدیدی شود و موجبات کاهش نرخ بیکاری را فراهم می آورد. بنابراین، کارآفرینان پیوسته در حال ابداع و توسعه کالاها و خدمات جدید و نیز به دنبال روشهایی هستند که این کالاها و خدمات را به طور مؤثر تولید و عرضه کنند؛ از اینرو، کارآفرینی زندگی را بهبود می بخشد. کارآفرینی موجب توزیع متناسب درآمدی شود. بدین ترتیب، مردم جامعه برای خرید کالاها و محصولات پول بیشتری می پردازند و سود بیشتری به کارآفرینان می رسانند (فرهنگ و آقامحمدی، ۸۶).

اشتغال فارغ التحصیلان یکی از مسائلی است که همواره مورد توجه برنامہ ریزان آموزشی کشورهای مختلف بوده است. این بذل توجه هم به لحاظ اهمیت بازار کار به عنوان مرکز ثقل اقتصادی است و هم به لحاظ نقش های اجتماعی می باشد که به فارغ التحصیلان برای نیل به اهداف توسعه کشور محول می شود. نظام آموزشی کشورمان نیز از این قاعده مستثنی نبوده و وضعیت اشتغال دانش آموختگان این نظام ازدغدغه های اصلی سیاست گزاران و برنامه ریزان امور آموزشی کشور است. در این میان فارغ التحصیلان رشته های کشاورزی بخش عمده ای از دانش آموختگان بیکار را تشکیل می دهند (حسینی و همکاران، ۸۸). کارآفرینی موضوعی است که از اواخر قرن بیستم مورد توجه محافل آموزشی کشورهای جهان قرار گرفته است. اما مهم این است که اکنون در عرصه جهانی افراد خلاق و مبتکر به عنوان کارآفرینان منشأ تحولات بزرگی در زمینه صنعتی، تربیتی و خدماتی شده اند. همچنین، چرخه های توسعه اقتصادی همواره با توسعه کارآفرینی به حرکت در می آید؛ به عبارت بهتر، کارآفرینی موتور رشد و توسعه است (شومپیتر، ۱۹۳۴). مطالعاتی که در زمینه ارتباط بین ویژگی های فردی و رشد و توسعه اقتصادی صورت گرفته است، نشان می دهند که پیشرفت به یک گروه و مذهب خاصی اختصاص ندارد و با رشد و توسعه برخی از ویژگی ها در افراد می توان رشد اقتصادی را در جوامع مختلف فراهم کرد (مک کلند، ۳، ۱۹۶۱). کارآفرینی به این دلیل که جامعه را به سمت تغییرات تکنیکی و مبتکرانه سوق داده و باعث رشد اقتصادی می شود و همچنین چون کارآفرینی دانش جدید را به خدمات و محصولات جدید تبدیل می کند حایز اهمیت است (شان، ۴، ۲۰۰۳). کارآفرینی علاوه بر ایجاد اشتغال، موجب بالا رفتن کیفیت زندگی، توزیع مناسب درآمد، کاهش اضطراب های اجتماعی و بهره وری از منابع ملی می شود. کارآفرینی پدیده ی فنی و اقتصادی جدیدی است که در دو دهه اخیر جهان اقتصاد و صنعت را با پیامدهای شگفت خود متحول ساخته است (سالازار، ۱۳۸۳) در حال حاضر که اقتصاد کشور ما گرفتار نارسایی ها، کمبودها و سوء مدیریت هایی است که منجر به وضعیت ناپهنجار بیکاری، کمبود تولید ناخالص داخلی، کاهش قدرت سرمایه گذاری دولت، ضعف در صادرات غیر نفتی و بیماریهایی از این قبیل شده است (دهقانپور فراشاه، ۱۳۸۱). امروزه شواهد نشان می دهد که کارآفرینی می تواند در نتیجه ی برنامه های آموزشی، پرورش یابد (سالازار، ۱۳۸۳). نظریه پردازان علم مدیریت که بعد فنی کارآفرینی را بررسی می کنند بر این اعتقاد هستند که کارآفرینان می توانند در کلاس درس آموزش ببینند و بالنده شوند (عابدی، ۱۳۸۱). بنابراین کارآفرینی امروزه به یکی از مهم ترین و گسترده ترین فعالیت های دانشگاهها تبدیل شده

Schumpeter. ۲

۳. McClelland

Shan. ۴

است (احمدپورداریانی، ۱۳۷۹). دانشگاهها ملزم اند برای ترقی و ترویج آموزش کارآفرینی بیندیشند، چون نسل جوان نیاز دارد که بداند چطور در برابر محیط های ناامن و پیچیده و قوانین و مقررات متغیر در بازار کار بطور انعطاف پذیر عمل کند. ساختار نظام آموزشی باید طوری تنظیم گردد که فارغ التحصیلان بتوانند در آینده بصورت کارآفرین در جامعه فعالیت کنند (اوسمان، ۱۹۹۸). بنابراین بررسی ویژگی ها و توانمندی های کارآفرینی دردانشجویان یکی از جنبه های ارزیابی کیفیت فعالیت های آموزشی در نظام آموزش عالی می باشد. این تغییر در تحلیل کارایی درونی نظام آموزش عالی به منظوری بردن به وضع موجود و تسهیل در امر تصمیم گیری مورد استفاده قرار می گیرد. که با استفاده از نتایج آن می توان از طریق برنامه ریزی آموزشی در جهت بهبود فعالیت ها کوشش کرد. پس تخصص دانشگاهی در قالب اشتغال، زمانی صورت واقعی و عملیاتی به خود می گیرد که شکل گیری ویژگی ها و توانمندی های کارآفرینی در دانش آموزان آموزش عالی در دوران دانشجویی تقویت گردد (حسینی و عزیزی، ۸۶). یکی از مفاهیمی که در رابطه با کارآفرینی به کار برده می شود، ویژگی ها و توانمندی های کارآفرینی است. بر اساس تعریفی که بیاترزی (۱۹۸۲) از مقوله ی توانمندی ارائه کرده است، "توانمندی های کارآفرینی شامل: ویژگی ها و یا مهارت های مشخصی می باشد که یک فرد در نشان دادن رفتار کارآفرینانه ی مناسب از خود، توانمند نشان می دهد. این رفتار کارآفرینانه، شامل شناسایی فرصت ها، راه اندازی کسب و کار و در نهایت بقای کسب و کار است." (رضایی زاده و همکاران، ۱۳۹۱). در پژوهشی که توسط رضایی زاده و همکاران (۱۳۹۱) انجام شده است مجموعه ای از ویژگی ها و توانمندی های کارآفرینی که حاصل بررسی یافته های بسیاری از سایرین می باشد گردآوری شده است و در مقاله حاضر مورد استفاده قرار گرفته است، از جمله این ویژگی و توانمندی ها، احساس تعلق به شغل، اشتیاق به کسب درآمد بالا، آغازگر بودن، برون گرایی قوی، اعتماد به نفس و موارد بسیار دیگر است. از آنجا که در سال های اخیر ورود دانشجویان دختر در تمامی رشته ها من جمله رشته کشاورزی باتوجه به پذیرش بالای ۶۰ درصدی آنها در کنکور ارزشد چشمگیری برخوردار شده است. با این وصف فارغ التحصیلان خانم در آینده ای نزدیک بخش قابل توجهی از نیروی های آماده به کار را تشکیل می دهند. بنابراین در این تحقیق به بررسی نقش دانشگاه در توانمندسازی دانشجویان دختر در زمینه کارآفرینی پرداخته شده است. اهداف این تحقیق شامل موارد زیر می باشد:

۱- بررسی و تحلیل ویژگی ها و توانمندی های کارآفرینی دردانشجویان دختر قبل و بعد از ورود به دانشگاه

۲- بررسی نقش آموزش دانشگاهی در افزایش توانمندی دانشجویان

۳- بررسی رابطه بین موفقیت تحصیلی (معدل) بامیزان توانمندی های کارآفرینی

فرضیات تحقیق:

۱- میزان توانمندی های کارآفرینی دانشجویان در طی تحصیل در دانشگاه افزایش می یابد.

۲- بین قابلیت های کارآفرینی دانشجویان قبل از ورود به دانشگاه و بعد از ورود به دانشگاه تفاوت معنی داری وجود دارد.

۳- بین معدل و توانمندی های کارآفرینی رابطه معنی داری وجود دارد.

۴- سطح توانمندی های کارآفرینی دردانشجویان دختر پایین می باشد.

زمانی عقیده بر این بود که گسترش دانشکده های کشاورزی و تربیت نیروی تحصیل کرده منجر به توسعه ی کشاورزی خواهد شد. از این رو در این راستا قدم های زیادی برای تربیت نیروی انسانی ماهر برداشته شد. به طوری که امروزه به جرأت می توان گفت کشورمان در زمینه ی نیروی تحصیل کرده ی کشاورزی، البته از نظر کمی، نه تنها کمبودی ندارد بلکه مشکل بیکاری انبوه فارغ التحصیلان این بخش، خود به معضل عمده ی دیگری تبدیل شده است. به راستی برای رسیدن به توسعه ی قابل قبول در بخش کشاورزی چه باید کرد؟ شکی نیست که پاسخ این سوال را باید در مهم ترین عامل توسعه یعنی عامل انسانی جست و جو کرد. یکی از راه حل هایی که این روزها مطرح می شود، توسعه ی کارآفرینی در بخش کشاورزی است. بررسی وضعیت آموزش عالی

کشاورزی و فارغ التحصیلان این بخش در کشور نشان از این امر دارد که یکی از مشکلات اساسی و عمده ی آموزش عالی کشاورزی، توسعه ی کارآفرینی میان دانشجویان و دانش آموختگان این بخش است (حسینی و عزیز، ۱۳۸۶). مطالعه های متعددی در مقوله ی کارآفرینی و آموزش عالی انجام شده است. از جمله، نتیجه ی بررسی نگرش های کارآفرینانه ی دانشجویان و شناسایی موانع درون دانشگاهی که نشان داد چهار عامل سبک مدیریت، محتوای دروس، نظام اداری - مالی و عملکرد کارکنان دانشگاه به ترتیب به عنوان مهم ترین موانع درون دانشگاهی نگرش های کارآفرینانه ی دانشجویان به حساب می آید، امیری و مرادی (۱۳۸۷) در تحقیق های خود ارایه شدن دروس به صورت نظری و ناهماهنگی بین نیاز بازار کار و مراکز آموزشی را از جمله مشکلات توسعه ی کارآفرینی در مراکز آموزش عالی می دانند. مطالعه ی جونز و انگلیش (۲۰۰۵) نشان داد با آموزش کارآفرینی می توان اعتماد به نفس و دانش و مهارت دانشجویان را افزایش و آن ها را برای راه اندازی کسب و کار توان مند کرد. مطالعه های انجام شده در زمینه ی کیفیت آموزش عالی کشاورزی نشان دهنده ی وضعیت نه چندان مطلوب آن است. از جمله مقدس فریمانی و زمانی (1386) بیان می کنند آموزش عالی کشاورزی در کشور در حال تغییر و تحول با سرعت، کارایی لازم را نداشته و فراگیران را برای سازگاری با شرایط متغییر و متحول آماده نمی کند. همچنین تحقیقات شریف زاده و همکاران (۱۳۸۶) در زمینه سازوکارها و چالش های تقویت کارکرد نظام آموزش عالی کشاورزی کشور نشان داد چالش های راهبردی آموزش عالی کشاورزی عبارتند از ناهموازی بستر تحقیق و توسعه ی کشاورزی، محدودیت های کلیت نظام پژوهش و فناوری، ضعف های ساختاری - نهادی تحقیق های کشاورزی و ضعف های کارکردی - دستاوری تحقیق های کشاورزی. در زمینه ی عوامل بازدارنده و تقویت کننده ی کارآفرینی در آموزش عالی کشاورزی نیز مطالعه های چندی انجام شده است که به برخی از آن ها اشاره می شود. ابن علی و رجبی نسب (۱۳۸۶) نیز در تحقیقی موانع کارآفرینی دانش آموختگان بخش کشاورزی را نداشتن کارایی لازم نظام آموزش عالی در بخش کشاورزی، نبود یک الگو ی مشخص برای کارآفرینی نیروها ی دانش آموخته، دیر بازده بودن سرمایه گذاری در بخش کشاورزی و ناهماهنگی مورد نیاز با سازوکار مناسب بین دستگاه های اجرایی و متولی امر کارآفرینی بیان کرده اند. بدری و همکاران (۱۳۸۵) نیز در اصفهان بر روی قابلیت های کارآفرینی دانشجویان دانشگاه اصفهان تحقیقی انجام دادند که نتایج آن نشان داد قابلیت های کارآفرینی دانشجویان در زمینه ی استقلال طلبی، کنترل درونی، انگیزه ی پیشرفت و خلاقیت بالاتر از حد میانگین بود اما نمره های خطرپذیری از متوسط نمره ی معیار پایین تر بود و آموزش های دانشگاهی در پرورش ویژگی های کارآفرینی در دانشجویان اثرگذار نبوده و با توجه به نتایج به دست آمده از آن، آموزش دانشگاهی در تقویت کارآفرینی دانشجویان اثرگذار نبوده است.

خسروی پور و همکاران (۱۳۸۶) در تحقیقی تحت عنوان بررسی عوامل اثرگذار بر تقویت کارآفرینی در آموزش های علمی - کاربردی کشاورزی نشان داد تغییر روش های آموزشی، تغییر و بهبود محتوای آموزشی، تجهیز مراکز آموزشی، تغییر در نحوه ی جذب و پذیرش دانشجو و بهبود سازمان دهی و تشکیلات مراکز آموزش علمی- کاربردی کشاورزی از جمله شاخص های مهم و اثرگذار به شمار می روند.

نتیجه ی مطالعه ی گالوی و همکاران (۲۰۰۵) نشان داد که خود بازنگری در برنامه ها، محتوای درسی و برگزاری دوره های آموزشی برای گروه های مختلف آموزشی مراکز آموزش عالی در تبدیل دانشگاه سنتی به یک دانشگاه کارآفرین ضروری بوده و هم چنین نشان داد آموزش کارآفرینی در افزایش مهارت های دانشجویان در خلاقیت، اعتماد به نفس و نیز مهارت های ارتباطی و مدیریتی اثرگذار است.

یارایی (۱۳۸۳) در مطالعه ای دیگر با بررسی برخی روحیه های کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه شیراز و مقایسه ی آن با مدیران صنایع به این نتیجه رسید که مدیران از انگیزه ی پیشرفت بالاتری نسبت به دانشجویان برخوردار هستند و خطرپذیری دانشجویان از

مدیران صنایع بالاتر بوده است. هم چنین، رابطه ی معناداری بین ویژگی های کارآفرینی دانشجویان با جنسیت، محل تولد و سطح تحصیلات والدین وجود ندارد. جعفری مقدم و اعتمادی (۱۳۸۸) در مطالعه ای به بررسی نگرش های کارآفرینانه دانشجویان (ترم های اول و آخر برق و ترم آخر کارآفرینی) دانشگاه تهران پرداختند و نشان دادند که تغییر مثبت نگرش دانشجویان مدیریت کارآفرینی نسبت به ویژگی های شخصیتی کارآفرینی پس از دو سال (در مقایسه با بدوی پذیرش) و نداشتن این تفاوت معنادار در نگرش دو گروه دانشجویان دانشکده ی برق نسبت به ویژگی های روان شناختی کارآفرینی است. این گروه ها در مقایسه با دانشجویان ترم اول مدیریت کارآفرینی (جز در مورد شاخص خطرپذیری) در بقیه ی شاخص ها از وضعیت بهتری برخوردار هستند.

محمدحسن میرزاحمدی و همکاران (۱۳۸۷) در تحقیقی تحت عنوان موانع و راهکارهای کارآفرینی در نظام آموزش عالی، به این نتیجه رسیده اند که، برنامه های آموزشی رامیتوان با استفاده از تجارب برنامه های آموزشی که کشورهای توسعه یافته و سازمانهای بین المللی داشته اند طراحی کرد آنچه در این دوره ها مورد توجه فرار گرفته، اهداف آموزشی، مناسب بودن این دوره ها، کارآفرینانه بودن شیوه های تدریس ایجاد و گسترش مفهوم فرهنگ کارآفرینی در محیط دانشگاه، حمایت های اطلاعاتی، مشاوره ای و مالی لازم بمنظور تربیت دانش آموزان کارآفرین است. در مطالعه دیگری که علی اصغر پورعزت و همکاران (۱۳۸۹) با عنوان تبیین موانع کارآفرینی دانشگاهی و تجاری سازی دانش در تهران انجام داده اند، بیان داشته اند که باتوجه به تحقیقات منتشر شده در این زمینه عمده ترین موانع تجاری سازی: بروکراسی و عدم انعطاف سیستم مدیریت، ضعف ارتباطات، فقدان شبکه های ارتباطی میان سرمایه گذاران و فعالان صنعت و دانشگاهیان، وابسته بودن دانشگاه به بودجه های دولتی، ضعف اطلاعات دانشگاه درباره ی نیازها و اولویت های بخش کسب و کار است.

سوختانلو و همکاران (2009) در پژوهشی به ارزیابی و مقایسه ی قابلیت های روان شناختی اثرگذار بر سطح کارآفرینی دانشجویان کشاورزی دانشگاه تهران پرداختند و نشان دادند که سطوح تحصیلی و دوره های دانشگاهی مختلف، سطح قابلیت های کارآفرینی دانشجویان کشاورزی را افزایش نمی دهد.

روش شناسی پژوهش

تحقیق حاضر از نوع تحقیق کمی است و گرد آوری اطلاعات با دو روش اسنادی و پیمایشی انجام گرفت. روش پیمایشی از طریق جمع آوری نظرات دانشجویان دختر دانشکده کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا همدان صورت پذیرفت. دانشجویان مورد مطالعه در مقطع کارشناسی گرایش های ترویج و آموزش، آبیاری، باغبانی، خاکشناسی، گیاهپزشکی، زراعت و اصلاح نباتات و علوم دامی، ورودی های 1388 و 1389 (سال سوم و چهارم) بودند که تعداد آن ها 186 نفر (N=186) بود. و با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه ۱۲۵ نفر (n=125) تعیین شد. نمونه ها با توجه به تعداد دانشجویان در هر گرایش بصورت تصادفی انتخاب شدند. ابزار تحقیق پرسشنامه محقق ساخته و با سوالات بسته، اغلب از نوع طیف لیکرت بود که از دو قسمت تشکیل شده بود. در قسمت اول به ویژگی های فردی پاسخگو پرداخته شد و در بخش دوم ویژگی ها و توانمندی های دانشجویان قبل و بعد از ورود به دانشگاه، مورد سوال قرار گرفته شد. برای تعیین پایایی پرسشنامه، با استفاده از نرم افزار SPSS مقدار آلفای کرونباخ برای قبل و بعد از دانشگاه مورد محاسبه قرار گرفت که مقدار آن برای قبل ۰.۹۷ و برای بعد ۰.۹۶ بدست آمد. روایی پرسشنامه از طریق روش روایی محتوایی، توسط گروهی از متخصصان مربوطه مورد بررسی قرار گرفت. در مرحله جمع آوری داده ها از مخاطبان، تعداد 108 پرسشنامه تکمیل گردید.

نتایج

براساس نتایج بدست آمده از این تحقیق ۴۸ درصد پاسخگویان سال سوم و ۵۲ درصد آنها سال چهارم دوره ی کارشناسی می باشند. سن دانشجویان مورد مطالعه بین ۱۹ تا ۲۶ سال می باشد و میانگین سن آنها ۲۲ سال محاسبه شد از این تعداد ۳۰ درصد آنها ۲۱ سال و ۲۶ درصد آنها ۲۲ ساله می باشند. همچنین معدل آنها بین ۱۳-۱۸ متغیر است و میانگین آنها ۱۵.۹ میباشد. پاسخگویان از بین هفت گرایش مختلف رشته ی مهندسی کشاورزی انتخاب شده بودند که درصد و فراوانی آنها در جدول شماره ۱ مشاهده میشود.

جدول شماره ۱- توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب گرایش

گرایش	فراوانی	درصد
ترویج و آموزش کشاورزی	14	13.0
باغبانی	21	19.4
علوم دامی	13	12.0
آب	11	10.2
زراعت و اصلاح نباتات	15	13.9
گیاهپزشکی	21	19.4
خاکشناسی	13	12.0
کل	108	100.0

بررسی روابط بین متغیرهای مستقل و وابسته

به منظور بررسی رابطه بین برخی متغیرهای مستقل با متغیرهای وابسته یعنی توانمندیهای کارآفرینی دانشجویان به تناسب و بر حسب نوع متغیر از ضرایب همبستگی استفاده گردید. نتایج رابطه بین متغیرها در جدول شماره ۲ آورده شده است. همان طور که در جدول مشاهده می شود بین متغیرهای فردی شامل سن و معدل دانشجویان با میزان توانمندی های کارآفرینی رابطه معنی داری وجود ندارد. بنابراین می توان نتیجه گرفت که داشتن توانمندیهای کارآفرینی به سن و معدل دانشجویان مورد مطالعه بستگی ندارد.

جدول شماره ۲- ضرایب همبستگی و سطح معنی دار بودن آن ها

متغیر مستقل	نوع متغیر	متغیر وابسته	نوع متغیر	نوع ضریب	مقدار	سطح معنی
سن	فاصله ای	توانمندی کارآفرینی قبل از ورود به دانشگاه	رتبه ای	پیرسون	۰.۱۰	۰.۲۸
		توانمندی کارآفرینی بعد از ورود به دانشگاه	رتبه ای	پیرسون	۰.۱۱	۰.۲۳

معدل	فاصله ای	توانمندی کارآفرینی قبل از ورود به دانشگاه	رتبه ای	پیرسون	-۰.۰۶	۰.۵۲
		توانمندی کارآفرینی بعد از ورود به دانشگاه	رتبه ای	پیرسون	-۰.۰۸	۰.۴۳

بررسی تفاوت بین متغیرها

به منظور بررسی میزان تفاوت بین پاسخهای دانشجویان به سوالات مربوط به ویژگیها و توانمندیهای کارآفرینی، قبل و بعد از ورود به دانشگاه در این تحقیق از آزمون ویلکاکسون و نشانه استفاده شد که مطابق با نتایج این آزمونها تفاوت معنی داری در سطح ۰.۰۱ بین پاسخ ها وجود دارد همچنین به منظور بررسی تفاوت بین پاسخ های دانشجویان گرایش های مختلف از آزمون کروسکال والیس استفاده شد همانطور که در جدول شماره ۳ مشاهده می شود تفاوت معنی داری در سطح ۰.۰۵ بین نظرات دانشجویان گرایش های مختلف قبل از ورود به دانشگاه وجود داشته اما بعد از گذراندن تحصیلات دانشگاهی تفاوت معنی داری بین نظرات دانشجویان گرایش های مختلف تحصیلی مشاهده نشد.

جدول شماره ۳- آزمون های آماری و سطح معنی دار بودن آن ها

متغیر وابسته	نوع متغیر	متغیر وابسته	نوع متغیر	نوع آزمون	مقدار	سطح معنی داری
توانمندی کارآفرینی قبل از دانشگاه	رتبه ای	توانمندی کارآفرینی بعد از دانشگاه	رتبه ای	ویلکاکسون	-۳.۳۸	**۰.۰۰۱
توانمندی کارآفرینی قبل از دانشگاه	رتبه ای	توانمندی کارآفرینی بعد از دانشگاه	رتبه ای	نشانه	-۳.۳۸	**۰.۰۰۱
متغیر مستقل) گرایش تحصیلی	اسمی	توانمندی کارآفرینی بعد از دانشگاه	رتبه ای	کروسکال والیس	-	0.04*
متغیر مستقل) گرایش تحصیلی	اسمی	توانمندی کارآفرینی بعد از دانشگاه	رتبه ای	کروسکال والیس	-	0.24

$r \leq 0/05^*$ $r \leq 0/01^{**}$

اولویت بندی گویه های مربوط به ویژگی ها و توانمندیهای کارآفرینی قبل و بعد از ورود به دانشگاه

برای سنجش ویژگی ها و توانمندیهای کارآفرینی در دانشجویان دختر مورد مطالعه ۶۶ مورد از توانمندیهای کارآفرینی که از منابع مختلف استخراج شد مورد سوالات بسته از طیف لیکرت (خیلی زیاد(۵) تا خیلی کم(۱)) قرار گرفت به این صورت که پاسخگویان نظرات خود را قبل و بعد از ورود به دانشگاه بیان کردند.

در این تحقیق اولویت بندی گویه ها براساس ضریب تغییرات صورت گرفته است و همانطور که در جدول شماره ۴ مشاهده می شود قبل از ورود به دانشگاه، صداقت و پایداری به اخلاق با کمترین ضریب تغییرات (۰.۲۷) در اولویت اول و اعتقاد به تاثیر تلاشهای شخصی در نتایج حاصله و مثبت اندیشی و مسئولیت پذیری به ترتیب در اولویتهای دوم تا چهارم قرار گرفته اند از سوی دیگر گویه هایی مانند تجربه ی عملی با بیشترین ضریب تغییرات (۰.۴۳) و مهارتهای خدمات دهی به مشتری و توانایی ارزیابی سرمایه گذاری و مشاغل در اولویتهای آخر قرار گرفته اند.

جدول شماره ۴- اولویت بندی ویژگیها و توانمندی دانشجویان دختر قبل از ورود به دانشگاه

اولویت	ویژگی هاوتوانمندی ها قبل ازدانشگاه	انحراف معیار	میانگین	ضریب تغییرات
1	صداقت و پابندی به اخلاق	1.101	4.06	0.2711
2	اعتقاد به تاثیر تلاشهای شخصی در نتایج حاصله	1.095	3.87	0.2829
3	مثبت اندیشی	1.066	3.72	0.2865
4	مسئولیت پذیری	1.080	3.74	0.2887
5	اشتیاق به کسب درآمدها	1.109	3.80	0.2918
6	نیاز به تنوع	1.058	3.61	0.2930
7	کنترل درونی	1.028	3.49	0.2945
8	اعتماد به نفس	1.085	3.67	0.2956
9	فهم و درک درونی وفردی	1.089	3.64	0.2991
10	نیاز به قدرت داشتن	1.080	3.54	0.3050
11	توانایی خودارزایی	1.018	3.31	0.3075
12	نیاز به موفقیت	1.163	3.74	0.3109
13	توانایی تجزیه و تحلیل	1.078	3.43	0.3142
14	تطبیق پذیری و انعطاف پذیری	1.038	3.27	0.3174
15	سماجت در حصول اهداف	1.106	3.48	0.3178
16	توانایی غلبه بر ترس و شکست	1.057	3.32	0.3183
17	واکنش نسبت به شرایط محیطی	1.115	3.49	0.3194
18	فعالیت زیاد و سخت کوشی	1.112	3.43	0.3241
19	انگیزه ی شغلی	1.214	3.72	0.3263
20	جرات داشتن	1.105	3.35	0.3298
21	توانایی شهودی(حس ششم)	1.156	3.47	0.3331
22	عمل گرایی	1.146	3.43	0.3341
23	مهارت های ارتباطی	1.188	3.52	0.3375
24	برون گرایی قوی	1.083	3.20	0.3384
25	فهم اقتصادی	1.053	3.11	0.3385
26	توانایی حل مشکل	1.124	3.31	0.3395
27	درک و تمایل به خطر کردن	1.069	3.13	0.3415
28	آغازگر بودن	1.134	3.32	0.3415
29	یادگیری تجربی و مداوم	1.130	3.30	0.3424
30	مدیریت زمان	1.107	3.23	0.3427
31	توانایی برانگیزاندن دیگران	1.166	3.38	0.3449
32	رویاگرایی و خیال پردازی	1.134	3.28	0.3457
33	تحمل ابهام و نبود قطعیت	1.062	3.05	0.3481
34	خلاقیت	1.149	3.27	0.3513

0.3540	3.35	1.186	مستقل بودن	35
0.3543	3.46	1.226	علاقه ودلبستگی شدید	36
0.3543	3.31	1.173	مدیریت مالی	37
0.3604	3.39	1.222	توانایی برقراری ارتباط	38
0.3606	3.28	1.183	مهارت های اجرایی	39
0.3609	2.97	1.072	داشتن چشم اندازجهانی	40
0.3631	3.12	1.133	نیاز به بازخورد	41
0.3636	3.08	1.120	توانایی حدس زدن و برآوردکردن	42
0.3644	3.18	1.159	هویت چندوظیفه ای وچندتجربه ای	43
0.3648	3.16	1.153	توانایی هدف گذاری کردن	44
0.3656	3.23	1.181	مهارتهای مفهوم پردازی	45
0.3661	3.22	1.179	مدیریت ورهبری	46
0.3720	3.18	1.183	تفکرراهبردی	47
0.3729	3.37	1.257	احساس تعلق به شغل	48
0.3753	3.37	1.265	دغدغه ی کیفیت بالادرکار	49
0.3772	2.81	1.060	سنتی بودن	50
0.3789	3.19	1.209	شناسایی،ارزیابی واستفاده از فرصت	51
0.3821	3.31	1.265	نیازبه خودمختاری	52
0.3828	3.26	1.248	مهارت های تصمیم گیری	53
0.3833	3.25	1.246	تیم سازی وکارگروهی	54
0.3842	3.18	1.222	نوآوری	55
0.3881	3.21	1.246	مهارت های گفت وگوومعامله	56
0.3935	2.81	1.106	دیدن بازارازنگاهی متفاوت	57
0.3946	2.99	1.180	توانایی جست وجوی اطلاعات	58
0.3946	3.01	1.188	مهارت های فنی ومهندسی	59
0.3996	2.94	1.175	توانایی به چالش کشیدن	60
0.4032	3.12	1.258	دانش حسابداری	61
0.4127	2.99	1.234	مهارتهای فناوری اطلاعات	62
0.4215	2.79	1.176	بازاریابی وفروش	63
0.4215	2.74	1.155	توانایی ارزیابی سرمایه گذاری ومشاغل	64
0.4364	3.10	1.353	مهارتهای خدمات دهی به مشتری	65
0.4392	2.75	1.208	تجربه ی عملی	66

وهمانطور که در جدول شماره ۵ مشاهده می شود بعد از ورود به دانشگاه، نیازبه موفقیت با کمترین ضریب تغییرات (۰.۲۵) در اولویت اول و توانایی غلبه برترس وشکست ، توانایی تجزیه وتحلیل ، جرات داشتن و مهارت های ارتباطی به ترتیب در اولویتهای

دوم تا پنجم قرار گرفته اند از سوی دیگر گویه هایی مانند احساس تعلق به شغل ، با بیشترین ضریب تغییرات (۰.۴۳) و سنتی بودن ، رویاگرایی و خیال پردازی و تجربه ی عملی در اولویتهای آخر قرار گرفته اند.

جدول شماره ۵- اولویت بندی ویژگیها و توانمندی دانشجویان دختر بعد از ورود به دانشگاه

اولویت	ویژگی ها و توانمندی های کارآفرینی بعد دانشگاه	میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات
1	نیاز به موفقیت	3.97	1	0.2518
2	توانایی غلبه بر ترس و شکست	3.55	0.97	0.2732
3	توانایی تجزیه و تحلیل	3.73	1.029	0.2758
4	جرات داشتن	3.59	1.033	0.2877
5	مهارت های ارتباطی	3.91	1.132	0.2895
6	توانایی برقراری ارتباط	3.8	1.117	0.2939
7	مهارتهای مفهوم پردازی	3.58	1.06	0.2960
8	یادگیری تجربی و مداوم	3.64	1.08	0.2967
9	نیاز به قدرت داشتن	3.79	1.128	0.2976
10	نیاز به خودمختاری	3.74	1.114	0.2978
11	تطبيق پذیری و انعطاف پذیری	3.56	1.061	0.2980
12	توانایی خودارزیابی	3.55	1.062	0.2991
13	نیاز به تنوع	3.83	1.148	0.2997
14	نیاز به بازخورد	3.43	1.034	0.3014
15	نیاز به خودمختاری	3.78	1.155	0.3055
16	مدیریت ورهبری	3.57	1.095	0.3067
17	مدیریت مالی	3.67	1.127	0.3070
18	صداقت و پایبندی به اخلاق	3.96	1.222	0.3085
19	مهارتهای فناوری اطلاعات	3.47	1.072	0.3089
20	توانایی برانگیزاندن دیگران	3.59	1.111	0.3094
21	فهم اقتصادی	3.65	1.13	0.3095
22	مسئولیت پذیری	3.81	1.185	0.3110
23	واکنش نسبت به شرایط محیطی	3.56	1.113	0.3126
24	توانایی حدس زدن و برآورد کردن	3.47	1.089	0.3138
25	عمل گرایی	3.56	1.122	0.3151
26	مهارت های تصمیم گیری	3.65	1.155	0.3164
27	برون گرایی قوی	3.4	1.076	0.3164
28	کنترل درونی	3.54	1.123	0.3172
29	مهارت های اجرایی	3.57	1.137	0.3184
30	مستقل بودن	3.81	1.216	0.3191
31	فهم و درک درونی و فردی	3.66	1.169	0.3193
32	درک و تمایل به خطر کردن	3.17	1.019	0.3214

0.3228	1.114	3.45	توانایی حل مشکل	33
0.3246	1.068	3.29	مهارت های فنی ومهندسی	34
0.325	1.131	3.48	شناسایی،ارزیابی واستفاده از فرصت	35
0.3254	1.162	3.57	اعتماد به نفس	36
0.3258	1.121	3.44	توانایی شهودی(حس ششم)	37
0.3266	1.176	3.6	دغدغه ی کیفیت بالادرکار	38
0.3268	1.121	3.43	مهارتهای خدمات دهی به مشتری	39
0.3284	1.107	3.37	توانایی هدف گذاری کردن	40
0.3289	1.171	3.56	مدیریت زمان	41
0.3320	1.192	3.59	مهارت های گفت وگومعامله	42
0.3329	1.172	3.52	سماجت درحصول اهداف	43
0.3338	1.135	3.4	داشتن چشم اندازجهانی	44
0.3378	1.142	3.38	تفکرراهبردی	45
0.3394	1.161	3.42	دانش حسابداری	46
0.3401	1.16	3.41	هویت چندوظیفه ای وچندتجربه ای	47
0.3437	1.32	3.84	اشتیاق به کسب درآمدبالا	48
0.3448	1.262	3.66	اعتقادبه تاثیرتلاشهای شخصی درنتایج حاصله	49
0.3460	1.104	3.19	توانایی ارزیابی سرمایه گذاری ومشاغل	50
0.3467	1.106	3.19	تحمل ابهام ونیودقطعیت	51
0.3470	1.194	3.44	فعالیت زیادوسخت کوشی	52
0.3502	1.191	3.4	تیم سازی وکارگروهی	53
0.3515	1.118	3.18	توانایی به چالش کشیدن	54
0.3519	1.165	3.31	خلاقیت	55
0.3609	1.231	3.41	دیدن بازارازنگاهی متفاوت	56
0.3656	1.236	3.38	نوآوری	57
0.3766	1.307	3.47	آغازگر بودن	58
0.3781	1.123	2.97	بازاریابی وفروش	59
0.3782	1.29	3.41	مثبت اندیشی	60
0.3984	1.267	3.18	علاقه ودلبستگی شدید	61
0.3994	1.398	3.5	انگیزه ی شغلی	62
0.3996	1.175	2.94	تجربه ی عملی	63
0.4050	1.199	2.96	رویابگرایی وخیال پردازی	64
0.4081	1.098	2.69	سنتی بودن	65
0.4336	1.418	3.27	احساس تعلق به شغل	66

نتایج بدست آمده نشان میدهد که آموزش های دانشگاهی در دانشکده کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا تاثیر نسبتاً مثبتی بر روی توانمندیهای کارآفرینی دانشجویان دختر داشته است که این نتیجه با فرضیه ی اول تحقیق مطابقت دارد. هر چند ویژگی های مهمی مانند مثبت اندیشی، انگیزه ی شغلی، نوآوری و خلاقیت بعد از آموزشهای دانشگاهی امتیاز کمتری را به خود اختصاص داده اند و دانشگاه بیشتر بر روی ویژگی هایی مثل نیاز به موفقیت، خودمختاری و مهارتهای ارتباطی اثرگذار بوده است. از آنجاییکه میانگین رتبه ای گویه های سنجش توانمندیهای کارآفرینی بین (۳۰۹-۲۶۹) بدست آمده است، این نتیجه فرض ما را براینکه توانمندیهای دختران در سطح پایینی می باشد رد می کند.

همچنین مطابق نتایج بدست آمده تفاوت معنی داری بین میزان توانمندی های کارآفرینی قبل و بعد از ورود به دانشگاه وجود داشته که این نتیجه نیز فرض دیگر ما را بر مبنای وجود تفاوت تأیید می کند. به این صورت که توانمندی هابعد از تحصیلات دانشگاهی افزایش یافته است. از طرف دیگر بین معدل و میزان توانمندیهای کارآفرینی هیچ رابطه ی معنی داری وجود نداشته و این فرض وجود رابطه را رد می کند. نتایج این تحقیق با نتایج بدری (۱۳۸۵) که در پژوهشی به بررسی قابلیت های کارآفرینی دانشجویان دانشگاه اصفهان و اثرگذاری آموزش های دانشگاهی در افزایش این قابلیت ها نشان داد که قابلیت های کارآفرینی دانشجویان در زمینه ی استقلال طلبی، کنترل درونی، انگیزه ی پیشرفت و خلاقیت بالاتر از حد میانگین بود، اما نمره های خطرپذیری از متوسط نمره ی معیار پایین تر بود. هم چنین آموزش های دانشگاهی در پرورش ویژگی های دانشگاهی در، پرورش ویژگی های کارآفرینی در دانشجویان اثرگذار نبوده است، همخوانی ندارد. و همچنین نتایج سوختانلو و همکاران (۲۰۰۹) نیز که در پژوهشی به ارزیابی و مقایسه ی قابلیت های روان شناختی اثرگذار بر سطح کارآفرینی دانشجویان کشاورزی دانشگاه تهران پرداختند و نشان دادند که سطوح تحصیلی و دوره های دانشگاهی مختلف، سطح قابلیت های کارآفرینی دانشجویان کشاورزی را افزایش نمی دهد مطابقت ندارد. در این راستا پیشنهادات ذیل داده شده است:

- ارزش نهادن به کارآفرینی زنان و معرفی زنان کارآفرین موفق به منظور افزایش خودباوری، اعتماد به نفس و تقویت انگیزه ی کارآفرینی در زنان و دختران دانشگاهی .
- اختصاص یک واحد درسی به نام کارآفرینی کشاورزی برای دانشجویان دانشگاه کشاورزی.
- توسعه ی تعاونی های ویژه ی زنان ، تقویت تشکل های زنان کارآفرین و ایجاد مراکز رشد کارآفرینی زنان در دانشگاه های کشاورزی با مدیریت مهندسان کشاورزی کارآفرین دختر
- توجه و تقویت بیشتر واحد های عملی و عملگرایی .
- ایجاد آشنایی بیشتر با مسائل اقتصادی، مدیریت مالی و بازار از طریق روابط مستمر با بازار.
- تشویق و ترغیب دانشجویان دختر به کارآفرینی و ایجاد انگیزه شغلی در آنها

منابع مورد استفاده

- احمدپورداریانی، محمود. (۱۳۷۹). کارآفرینی، تعاریف، نظریات، الگوها. تهران: شرکت پردیس.
- ۲- امیری، علی، نقی، مرادی، یزدان. (۱۳۸۷). بررسی و تبیین راهکارهای توسعه کارآفرینی در نظام آموزش عالی کشاورزی ایران. رساله دکتری در رشته آموزش کشاورزی دانشگاه تهران، پردیس کشاورزی و منابع طبیعی.
- ۳- بدری، احسان، و همکاران. (۱۳۸۵). بررسی قابلیت های کارآفرینی دانشجویان دانشگاه اصفهان، فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی، سال ۱۲ (۲)، ۷۳-۹۰.
- ۴- پورعزت، علی اصغر، و همکاران. (۱۳۸۹). تبیین موانع کارآفرینی و تجاری سازی دانش در دانشگاه تهران فصلنامه علمی - پژوهشی سیاست علم و فناوری، سال دوم، شماره ۴، بهار و تابستان ۱۳۸۹.
- ۵- جعفری مقدم، سعید. کاوه اعتمادی. (۱۳۸۸). ارزیابی مقایسه ای نگرش های کارآفرینانه دانشجویان (مطالعه موردی: دانشجویان کارشناسی ارشد مدیریت کارآفرینی و مهندسی برق دانشگاه تهران). توسعه کارآفرینی، سال اول؛ (۴) ۱۶۳-۱۸۲.

- ۶- حسینی، سید محمود، عزیزی، بهارک. (۱۳۸۶). بررسی عوامل موثر بر توسعه روحیه و مهارت های کارآفرینی در میان دانشجویان سال آخر دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران. *مجله علوم کشاورزی ایران*، دوره ۲-۳۸، شماره ۲.
- ۷- حسینی، محمود، و همکاران. (۱۳۸۸). عوامل تاثیر گذار بر کارآفرینی دانشجویان دانشکده های کشاورزی استان تهران. *علوم ترویج و آموزش کشاورزی*، جلد ۵، شماره ۲.
- ۸- حسینی لرگانی، سیده مریم، میر عرب رضی، رضا، رضایی، سعید. (۱۳۸۷). آموزش کارآفرینی در هزاره جدید؛ زیر ساختی برای اشتغال دانش آموزان آموزش عالی. *فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی*، ۱۳۷، ۵۰-۹۰.
- ۹- خسروی پور، بهمن، و همکاران. (۱۳۸۶). شناسایی مولفه های آموزشی موثر بر توانمندی کارآفرینانه دانشجویان مراکز آموزش عالی علمی کاربردی کشاورزی. *مجله علوم کشاورزی*، دوره ۲-۳۸، شماره ۲.
- ۱۰- دهقانپور فرار شاه، علی. (۱۳۸۱). کارآفرینی و کارآفرینان، تعاریف و ویژگی ها. *فصلنامه صنایع*، شماره ۳۳: ۲۴-۱۲.
- ۱۱- رجبی نسب، علی اکبر، لطف اله، ابن علی. (۱۳۸۶). موانع توسعه کشاورزی دانشگاهی (بخش کشاورزی). *همایش ملی آموزش عالی و کارآفرینی گذشته، حال و آینده*، اسفند ۱۳۸۶.
- ۱۲- رضایی زاده، مرتضی، و همکاران. (۱۳۹۱). تعیین محدوده و ترتیب ارائه ی برنامه درسی برای ارتقای قابلیت های دانشجویان با استفاده از روش مدل یابی ساختاری تفسیری. *مجله توسعه کارآفرینی*، سال چهارم، شماره ۱۵، صص ۱۶۵-۱۸۴.
- ۱۳- سالازار، میلنو. (۱۳۸۳). *مقدمه ای بر کارآفرینی*. ترجمه سیامک ناطق. نشر سازمان ملی بهره وری ایران، چاپ اول.
- ۱۴- شریف زاده، ابوالقاسم، و همکاران. (۱۳۸۶). واکاوی سازو کار و چالش های تقویت کارکرد نظام آموزش عالی کشاورزی کشور در عرصه تحقیقات کشاورزی. *مجله علوم کشاورزی ایران*، دوره ۲-۳۸، شماره ۲.
- ۱۵- صالحی، سعید. برادران، مسعود. (۱۳۸۶). راهکارهای بکارگیری کارآفرینی در آموزش کشاورزی. *ماهنامه ی جهاد*، شماره ی ۲۴۷، آذرودی، صص ۲۰۵-۱۸۳.
- ۱۶- عابدی، رحیم. (۱۳۸۱). مروری بر مکاتب فکری کارآفرینی، *مجله علوم انسانی و اجتماعی دانشگاه سیستان و بلوچستان*. ویژه نامه *اقتصاد و مدیریت*: ۱۷۲-۱۵۵.
- ۱۷- فرهنگ، صفر. آقامحمدی، علی. (۱۳۸۶). بررسی قابلیت های کارآفرینی دانشجویان دانشگاه فنی بابل (نوشیروانی بابل). *بیک نور*، سال هفتم، شماره سوم.
- ۱۸- مقدس فریمانی، شهرام، زمانی، غلامحسین. (۱۳۸۶). رهیافت آموزشی گزیداری برای دوره کارشناسی کشاورزی. *علوم و ترویج و آموزش کشاورزی ایران*، جلد سوم، شماره ۱.
- ۱۹- میرزا محمدی، محمدحسن، و همکاران. (۱۳۸۷). موانع و راهکارهای کارآفرینی در نظام آموزش عالی ایران. *نشریه اقتصاد، کار و جامعه*، شماره ۹۶ و ۹۷، صص ۳۴-۴۷.
- ۲۰- یارایی، علیرضا. (۱۳۸۳). *بررسی برخی روحیات کارآفرینی در بین دانشجویان دانشگاه مقایسه آن با مدیران صنایع*؛ پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت صنعتی، دانشگاه شیراز.

1--Boyatzis, Richard E. (1982). *The competent manager: a model for effective performance*, Canada: John Wiley & Sons.

2-Galloway, L., Anderson, M., Brown, W., and Wikson, L. (2005). Enterprise skills for economy, *Jornal of Education & Training*. 47(1). Pp7-17.

3-Jones, C. and English, J. (2005), A contemporary approach to enterperenurship education. *Jornal of Education & Training*. 46(8/9). Pp416-423.

4-McClelland, D. (۱۹۶۱); *The Achieving Society*; Princeton: NJ, Van Nostrand.

5-Schumpeter, J. (۱۹۳۴); *The Theory of Economic Development*; Cambridge: Harvard.

6-Shan, S. Locke, E & Collin, C. (2003) " **Entrepreneurial motiation .Human resource management Review** " Vol, 13 pp 257-279

7-Sookhtanlo, M, Rezvanfar, A. Hashemi, S.M. (2009). "Psychological Capabilities Affecting Agricultural Students Entrepreneurship Level: A Comparative Study", Research Journal of Agricultural and Biological Sciences, 5(2).

8-Ussman , Anamaria (1998) "University and Entrepreneurship Development International " Conference Budapest Hungary .JULY p 13-15

Role in increasing academic learning entrepreneurial skills of university students: the Faculty of Agriculture, University of Bu

Ameneh. Esmaeili ^{*1}, Mehrangize. Radmehr ²

¹ M.S Department of Agriculture Extension and Education Bu ali sina , Hameden, Iran, ² M.S Department of Agriculture Extension and Education Bu ali sina , Hameden, Iran, Ph.D, Associate

Abstract

The purpose of this study aimed to investigate the role of education in increasing academic entrepreneurial capabilities Ali Sina University of Hamadan female students took the survey. sample of 125 persons of the third and fourth year undergraduate students of agricultural fields formed. Required information has been collected through quantitative methodology using by questionnaire tool. Reliability of the questionnaire was also calculated by using Cronbach's alpha test and it was 0.97. Factor analysis, descriptive and inferential statistics were used in two ways. The results of this study indicate that between age and average students with entrepreneurial capabilities, there is no relationship and the capabilities there is no significant difference before and after university this means that university education has had a positive impact on entrepreneurial capabilities between the different orientation before entering college students' responses are different after university studies, there was no significant difference.

Key Words: entrepreneurial characteristics and skills, academic training ,female students college of agriculture